

סוכות

א. חג האסיף – חג הסוכות:

1. חג האסיף:

[שמות כג, טז]: וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסף בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה.
[שמות לד, כב]: וחג שבעת תעשה לך בכורי קציר חטים וחג האסיף תקופת השנה.
[ויקרא כג, לט]: אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחגו את חג קצק שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון.

מצות שמחה – ג' פעמים.

אברבנאל [ויקרא כג, לג]: לקיחת הארבעה מינים שבלולב היה לשמחם ולהודות לה' בעבור אסיפת התבואות.

2. חג הסוכות:

[ויקרא כג, מג]: למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני יקוק אלהיכם.

– [דברים טז, יג]: חג הסכות תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך ומיקבך.

ב. סוכה – בזמן אסיף:

רשב"ם [ויקרא כג, מג]:

למען ידעו דורותיכם [וגו'] – פשוטו כדברי האומרים במסכת סוכה סוכה ממש.
וזה טעמו של דבר. חג הסוכות תעשה לך באוספך מגרנך ומיקבך באוספך את תבואת הארץ ובתיכם מלאים כל טוב דגן ותירוש ויצהר, למען תזכרו כי בסכות הושבתי את בני ישראל במדבר ארבעים שנה בלא ישוב ובלא נחלה, ומתוך כך נתנו הודאה למי שנתן לכם נחלה ובתיכם מלאים כל טוב, ואל תאמרו בלבבכם כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה.
וכסדר הזה נמצא בפרשת עקב תשמעון וזכרת את כל הדרך אשר הוליכך יי אלהיך זה ארבעים שנה וגו' ויאכילך את המן וגו'. ולמה אני מצוה לך לעשות זאת? כי יי אלהיך מביאך אל ארץ טובה וגו' ואכלת ושבעת וגו' ורם לבבך ושכחת את יי וגו' ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה וזכרת את יי אלהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל. ולכך יוצאים מבתיכם מלאים כל טוב בזמן אסיפה ויושבין בסכות לזכרון שלא היה להם נחלה במדבר ולא בתים לשבת. ומפני הטעם הזה קבע הקב"ה את חג הסוכות בזמן אסיפת גורן ויקב, לבלתי רום לבבם על בתיהם מלאים כל טוב פן יאמרו ידינו עשו לנו את החיל הזה.

שתי זכירות:

[דברים ז, יח]: לא תירא מהם זכר תזכור את אשר עשה יקוק אלהיך לפרעה ולכל מצרים.

[דברים ח, ב]: וזכרת את כל הדרך אשר הליכך יקוק אלהיך זה ארבעים שנה במדבר..

שתי מטרות:

[דברים ז, יז-יט]: כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם. לא תירא מהם זכר תזכור את אשר עשה יקוק אלהיך לפרעה ולכל מצרים. המסת הגדלת אשר ראו עיניך והאתת והמפתים והיד החזקה והזרע הנטויה אשר הוצאך יקוק אלהיך פן יעשה יקוק אלהיך לכל העמים אשר אתה ירא מפניהם.

[דברים ח, ו-יח]: ושמרת את מצות יקוק אלהיך ללכת בדרכיו וליראה אתו. כי יקוק אלהיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמת יצאים בבקעה ובהר. ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש. ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצב נחשת. ואכלת ושבעת וברכת את יקוק אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. השמר לך פן תשכח את יקוק אלהיך לבלתי שמר מצותיו ומשפטיו וחקתיו אשר אנכי

מִצוֹן הַיּוֹם. פֶּן תֹּאכַל וְשִׁבַעְתָּ וּבָתִּים טְבִים תִּבְנֶה וְיִשְׁבַּת. וּבִקְרָךְ וְצֹאנֶךָ יִרְבִּין וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה לְךָ וְכָל אֲשֶׁר לְךָ יִרְבֶּה. וְרַם לִבְבֶּךָ וְשִׁכַחְתָּ אֶת יְקִוֶּךָ אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים. הַמוֹלִיכֶךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נְחֹשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצִמְאוֹן אֲשֶׁר אֵין מַיִם הַמוֹצִיא לְךָ מֵיַם מִצּוֹר הַחֲלָמִישׁ. הַמֵּאֲכִלְךָ מִן בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן עֲנֶתְךָ וּלְמַעַן נִסִּיתֶךָ לְהִיטִיבְךָ בְּאַחֲרֵיתֶךָ. וְאָמַרְתָּ בְּלִבְבֶךָ כֹּחִי וְעֵצָם יְדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה. וְזָכַרְתָּ אֶת יְקִוֶּךָ אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְתָּן לְךָ כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל לְמַעַן הַקִּים אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַע לְאַבְרָהָם בְּיוֹם הַזֶּה.

גאולה ופרנסה:

בראשית רבה [כ, ט]: רבי אליעזר אמר הקיש גאולה לפרנסה, ופרנסה לגאולה, שנאמר (תהלים קלו) ויפרקנו מצרינו וסמיק ליה נותן לחם לכל בשר, מה גאולה פלאים אף פרנסה פלאים, מה פרנסה בכל יום אף גאולה בכל יום.

ג.

השוואת חג המצות לחג הסוכות:

1.

חג המצות	חג הסוכות
פרשת המועדות [אמור]	
[ויקרא כג, ו]: וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמִּצּוֹת לִיקְוֹךָ שִׁבַעַת יְמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ	[ויקרא כג, לד]: בַּחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסּוּכּוֹת שִׁבַעַת יְמִים לִיקְוֹךָ
פרשת המוספים [פנחס]	
[במדבר כח, יז]: וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי.. שִׁבַעַת יְמִים מִצּוֹת יֹאכְל	[במדבר כט, יב]: וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי.. וְחַגְתֶּם חַג לִיקְוֹךָ שִׁבַעַת יְמִים

2.

חג המצות: [שמות יב, טז]: ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות פי לא חמץ פי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם. חג הסוכות: ר' אליעזר אומר סוכות ממש היו.

סוכות – חגה של ארץ ישראל:

ארץ ישראל: ארץ נחלי מים עינת ותהמת יצאים בבקעה ובהר. ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש.
[כלים א, ו]: ארץ ישראל מקדושת מכל הארצות.
[בבא בתרא קנח, ב]: אורא דארץ ישראל מחכים.

התורה ניתנה לישראל כדי ששערי אורה יותר בהירים יותר רחבים יותר קדושים מכל שערי האורה של הבינה הטבעית ושל רוח המוסר הטבעי אשר לאדם, ייפתחו לנו ועל ידינו לכל העולם כולו. ואם אנחנו אוטמים את אזנינו משמוע לקול ד' הפשוט הקורא בכח על ידי כל שערי האורה הטבעיים שהיא נחלת כל האדם, מפני שאנו חושבים שנמצא את אור התורה בתורה הקרועה מכל אור החיים הפרושים בעולם בפנימיותו ובנשמת האדם בהדרה, אין אנו מבינים בזה את ערכה של תורה.

[אורות התורה יב, ה]